

Remissvar ang. Enkät om hur den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen (RUF5 2050) används och kommande process att ta fram den nya regionala utvecklingsplanen

Pensionärsorganisationerna (PRO, RPG, SKPF Pensionärerna och SPF Seniorerna) som ingår i regionens pensionärsråd (RPR) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade remiss. Med anledning av detta vill vi lämna följande synpunkter.

Bakgrund. I det gemensamma remissvaret på betänkandet "Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm 2022-2027 /Dnr RS 2020-0779" och som överlämnades i augusti 2021 ingick RUF5 2050 som ett viktigt underlag och vi fokuserade i vårt remissvar på det dokumentet. I RUF5 2050 är "Människan i fokus" ett samlande begrepp och vi tog fasta på vikten av analyser av vilka effekter stora samhällsförändringar får för de enskilda människorna vilka ofta saknas. Vi framhöll vikten av att dessa aspekter beaktades i regionens fortsatta förändringsarbete. Som exempel nämnde vi den snabba avvecklingen av kontanter och den lika snabba digitala utvecklingen.

Enkätfråga 1. Vi anser att de fyra långsiktiga och övergripande målen fortfarande är relevanta. I vårt förra remissvar ägnade vi stort utrymme åt kollektivtrafikens betydelse för att vara en attraktiv region och vi betonade vikten av att kollektivtrafiken kommer in i ett tidigt skede av samhällsplaneringen. För äldre utan tillgång till färdtjänst kan närtrafiken ha stor betydelse för att man på det sättet kunna ta sig till närmsta buss eller tågförbindelse. Vi betonade även tillgängligheten för att uppnå ett ökat kollektivt resande. Vi pekade bl.a. snöröjning vid busshållplatser och den bristande samordningen mellan kommunens ansvar för vägen och SLs ansvar för busshållplatsen. Utbyggnaden av cykelbanor och den ökade cykelpendlingen har lett till att snöröjningen av cykelbanor prioriteras på bekostnad av gångbanor. Detta leder till att gångtrafikanter tvingas ut på cykelbanor då gångbanorna plogas senare och att gångbanorna inte bara är oplogade utan snön från cykelbanorna förs över till gångbanorna. Att tex ta sig fram genom oplogade snövallar med en rullator medför att användandet av kollektivtrafik omöjliggörs under snörika perioder. Detta har vi kunnat

bevittna så sent som i november månad i år. Det är olyckligt att sätta cyklister och gångtrafikanter mot varandra. I de allra flesta fall ligger cykelbanor och gångvägar intill varandra och det vore inte en omöjlighet att dessa kunde plogas samtidigt.

Enkätfrågorna 2 och 3. Vi anser att de sex identifierade utmaningarna i RUFSS 2050 fortfarande är relevanta. Det är snarare så att utmaningarna skärpts under det senaste året. Kriget i Ukraina, ökade energikostnader, hög inflation och stigande räntor leder till att tillväxttakten avtar. Inte minst blir det oerhört svårt att de närmaste åren leva upp till de höga målsättningarna avseende bostadsbyggandet. Det kommer att avta och försenas, liksom tillhörande satsningar på infrastruktur och utbildning. I RUFSS 2050 påpekas också vikten av att stockholmsregionen för att vara attraktiv måste kunna möta en växande global konkurrens inte minst inom den högre forskningen och att kunna attrahera såväl utländsk som inhemsk kvalificerad arbetskraft. Här finns oroande tecken på att det blivit allt svårare för utländska forskare att få längre uppehållstillstånd i Sverige, som därmed riskerar att dräneras på exempelvis forskare.

Enkätfråga 4. En fråga som tas upp i RUFSS 2050, avsnitt 2.3.4, är beredskapen för att hantera uppkomna krissituationer. I rapporten läggs fokus i stor utsträckning på att hantera situationer p.g.a. de effekter som ett förändrat klimat kommer att leda till. Men vi vill åter lyfta fram de brister och den sårbarhet som vårt samhälle visade på under coronapandemin. Det gäller inte minst vård och omsorg av de äldre. Coronakommissionens första delbetänkande liksom rapporter från IVO har påvisat allvarliga brister vad exempelvis gäller tillgång till adekvat skyddsutrustning och tydliga riktlinjer för användning. Avvägningen mellan att bygga upp beredskapslager och lita på "just in time" måste analyseras djupare.

Det finns också anledning att i en framtida krissituation se över livsmedelsförsörjningen, inte minst i storstadsregionerna. Pandemin och den allvarliga försämringen av det säkerhetspolitiska läget visar på behovet av ett "robustare" beredskapssystem. Även här bör ett äldreperspektiv beaktas. Det gäller inte minst äldre som har svårt att snabbt förflytta sig till ett skyddsrum och är i behov av hjälp med matdistribution och sjukvård.

En annan fråga handlar om kompetens och arbetsmarknad. I RUFSS 2050 ser man inte generellt bristen på arbetskraft som det stora problemet utan i stället bristen på utbildad arbetskraft, varför man pekar på kvalitet i utbildningen och livslångt lärande för att klara framtidens arbetsmarknad. Vi tror att problemet underskattas i RUFSS 2050. Redan idag ser vi stora flaskhalsproblem inom i stort sett hela arbetsmarknaden, där krav på inte minst olika yrkesutbildningar ställs. Ett bidrag till den framtida arbetsmarknaden är de äldre, som kommer att bli en viktig tillgång och strategisk resurs i framtiden. Riksdagen har beslutat om en successiv höjning av den s.k. riktåldern och fr.o.m. 2023 gäller nya pensionsåldrar som styr när tex. garantipension och bostadstillägg tidigast kan tas ut. Hittills har bara beslut fattats för dem som är födda 1960 då tidigast ålder för att ta ut allmän pension kommer att vara 67 år. Men en successiv höjning är att vänta. Men i RUFSS 2050 utgår man olyckligtvis fortfarande från 65 år som en övre gräns i sina arbetskraftsprognoser. Med det tidsperspektiv som RUFSS 2050 arbetar med är en riktålder på lägst 70 år högst sannolik.

För att detta ska bli framgångsrikt krävs analyser och nödvändiga justeringar på arbetsmarknaden med stöd av såväl lagstiftning som arbetsmarknadens parter.

Slutligen vill vi också åter framhålla att även de äldre måste ses som en grupp som på olika sätt måste uppmärksammas. I avsnittet om kultur anges att barn och unga ska ges särskild uppmärksamhet. Här saknar vi att gruppen äldre, som i dag utgör c:a 25 % av den vuxna befolkningen. Vi vill särskilt peka på den grupp äldre som vistas i olika boendeformer eller är i behov av hemtjänst, där åldern oftast är 80+.

På sidan 14 om hållbarhetsperspektiv nämns åter att barnperspektivet skall uppmärksammas. Även här saknar vi äldreperspektivet och som dessutom utgör en diskrimineringsgrund.

I avsnittet om samverkan, 2.3.3. talas visserligen om intresseorganisationer som en övergripande rubrik, medan i texten nämns särskilt barn, unga och funktionshindrade. Inte ett ord om exempelvis det samverkansavtal mellan region och pensionärsorganisationer som funnits i många år och som uppdaterades och antogs av regionfullmäktige för bara ett par år sedan.

Stockholm den 30 november 2022

Alf Andersson

Olle Rosén

Alf Andersson

Olle Rosén

PRO

RPG

Margareta Bohman

Ann Hedberg Balkå

Margareta Bohman

Ann Hedberg Balkå

SKPF Pensionärerna

SPF Seniorerna